

Dñica in Septuagesima

in statu peccati mortalis dicunt dormire. qz ad modum dormientiū non negociant. s. p. merituz vite eterne. ideo qlibet talis excitef. ad **Ep̄. v.** Surge qui dormis et exurge a mortuis. **D**abat ergo christus intelligere qz cum hoies peccatis grauissimis abūdarēt tunc veniret antichristus sicut infirmis regimē medici non tenētib⁹. aduenit mors. **D**at. xxiiij. **Q**m̄ abūdauit iniquitas refrigerat charitas multoz. **E**t subdit. **T**unc venit summatio rē.

Dñica in. lxx. Sermo primus.

Multi sunt vocati. pauci x̄o electi **D**at. xx. Sanctuz euangeliū hodiernū in summa p̄tinet tres altas et subtiles materias theologie. s. vocacionē gratie. donacionē glorie. distinctionē vite **D**e his tribus dicit sermo noster. et de tertio loq̄tur thema. **M**ulti sunt vocati pauci x̄o electi. verbū est terribile sed verū. **D**ico p̄mo qz in sc̄to euangeliū hodierno ostendit vocatio gr̄e. s. quando deus sua bonitate vocat p̄sonas ad bonā vitam et ad suam gr̄am sine p̄cedētib⁹ meritib⁹ creature. de hoc dicit **pe. ap̄ls.** Deus ois gr̄e. sup̄. dato: q̄ vocauit nos in eternā suā gloriā. s. **pe. v.** **H**odū hui⁹ vocatiōis et diuinitatē et differētiā declarat euangeliū in parabola di. **S**imile est regnū celoz hōi patrif. rē. vbi ponit q̄nqz diuinitates hui⁹ vocatiōis ad bonā vitam et p̄niam et ad suā gr̄am. sicut sunt q̄nqz etates p̄ncipales hois siue mulieris. et quidā vocant hora p̄ma. q̄da3 hora tertia. **H**ora p̄ma ē puericia. qz tūc incipit claritas diei. sic in puericia incipit claritas discretionis ad discernendū in bonū et malū. et hō incipit habere verēcūdiā et deuotionē et cauere a peccatis. tales vocant a deo hora p̄ma. **H**ora tertia dicit adolescētia a. xv. ānis vsqz ad. xxv. qz tūc instar solis magis onduunt claritatē discretionis et deuotiōis qm̄ in tali etate recedūt a peccatis et incipiunt bonā vitam. vocant a deo hora tertia. **A**lij vocant a deo hora sexta rē. sicut iuuenes q̄ ad instar solis sunt in flore iuuentutis et in feruore iuuentutis corpalis. qm̄ tales p̄uertunt ad deum vocant a deo hora sexta. **H**ora nona ē senectus qm̄ hō ad instar solis iam inclinā versu terraz qm̄ tales in illa etate vocant vel p̄uertunt ad deum et ad p̄niam. vocant hora nona. **H**ora vnde cima vocat hora vesparū. et hora. xj. ē decrepitus. qm̄ in tali etate p̄uertunt ad deū dicunt vocati ad deū hora. xj. qm̄ p̄uertunt de peccatis restitunt remittunt iniurias p̄sentē rē. **E**cce vocatio gr̄e in qlibet etate. sed p̄ma ē melior. de q̄ **biere.** Bonū est viro cū portauit iugū dñi. iugum scilz obediētie et preceptum dei ab adolescentia sua **Thren. iij.** Ratio. qm̄ q̄ in adolescētia se dat peccatis et male vite. postea cuz magna difficultate p̄nit p̄uertit et redire ad deū. qz p̄suetudo ē altera

natura. iō **biere. xij.** **S**i mutare p̄t ethyops pellem suā aut pardus varietates suas. et vos poteritis bene facere cū didiceretis malū rē. **E**t p̄cordat versus phie di. **Q**ui nō assuescit virtutibus dñi iuuenescit. a virtutibus nescit deिनere qm̄ se nescit. **I**ō dicit scriptura sacra. **A**dollescēs iux̄ viam suā etiam cū senuerit nō recedet ab ea **Pro. uerb. xxij.** **M**oralit̄ dicit quō est magnū peccatū patris et m̄ris si filij sunt male nutriti. qm̄ virga tenera leuif p̄t dirigi rē. iuxta similitudinē boni hortulani q̄ nutrit et ordinat arbores bñ. alias si sint curue et male ordinate culpa sua. **I**ō vos de m̄rimonio estis hortulani q̄ plātatis arbores in horto ecclesie. iō rē. **D**ic quō filij sunt nutriti di ne iurēt p̄ deū nec p̄ sc̄tos sed vt affirmēt p̄ ad uerbia. et qm̄ erūt magni tūc nō erunt iurai oies nec blasphemii rē. **N**ota hoc virtutū et die exempluz sancti **Ludouici regis fr̄cie.** **H**ic enī quadā die quēdam quē blasphemantē audierat in labijs ferro calido cauterizari p̄cepti. vellem inq̄ens in labijs meis hāc indecentiā sustinere dñi modo **B** virtutū blasphemie pessimū de regno meo penitus tollere rē. **D**igni sunt morte nō solū qui faciūt ea sed q̄ p̄sentit faciētib⁹ ad **Ro. i. glo.** **A**ugu. **C**onsentiūt faciētib⁹ q̄ deberēt corrigere et nō faciunt. p̄mū p̄tinet ad parētes. sc̄dm ad seipsum tūc a dños et rectores cōitatū. **N**ota tres deberēt esse pati ad mortē. s. clericū marinarū. et hoies armorū. q̄ q̄tidie sunt i piculo mortis et tñ isti sunt cōiter peiores. **I**ō dicit ap̄ls parentib⁹ ad **Ep̄. vj.** **P**res nolite ad iracūdiā supple dei puocare filios v̄ros. sed educate illos i disciplina et correctiōe dñi. **D**ico sc̄do qz in sc̄to euangeliū ostendit donatio glorie. qz iō deus dat alicui suā gr̄am vt det sibi finalit̄ suā gloriā. qz gr̄a est dispositio ad gloriā habēdā. **D**avid ps. lxxxij. qz miam et veritatē diligit de⁹. gr̄am et gloriā dabit dñs. **N**ota bñ istā declarationē reddēdo singula singulis. qz p̄mutata p̄positiōe vt dicit lo gici bñ valet argumentū. qz de⁹ diligit miaz. iō dabit gr̄am. qz magna ē dei mia qz p̄ctōri penitēti dat gr̄am. et qz veritatē diligit de⁹. iō gloriā dabit dñs. qz ipse p̄misit dare gloriā penitētibus. **H**odū donatiōis gr̄e declarat euangeliū hodiernū di. **C**ū aut sero factū eēt. dixit dñs vinee p̄curatori. **V**oca oparios et redde illis mercedem incipiēs a nouissimis vsqz ad p̄mos rē. vbi fuit ordo p̄p̄oster⁹ vñ dicit. **E**rūt nouissimi p̄mi. et p̄mi noui. **N**ota tres declarationes hui⁹ x̄bi. **E**st nouissimi. **P**rima fm̄ durationē t̄p̄alē **S**ecūda fm̄ p̄ditionē mūdānalē. **T**ertia fm̄ affectionem cordialē. **D**e p̄ma sciendū qz de⁹ diuisit t̄ps. qz ē t̄ps laborādi in isto mūdo i bonis opib⁹. s. p̄nitētiē iusticie rē. **I**n alio mūdo ē t̄ps q̄scēdi illis q̄ hic laborauerūt **A**uto. **D**ia t̄ps hnt et suis spacijs trāscūt vniūsa sub celo. t̄ps nascēdi et temp⁹

moziendi. tempus plantadi. et tempus euellendi
 quod plantatum est. tempus flendi et tempus ride-
 di. et tempus plangendi et tempus saltandi etc.
Eccl. iij. Ideo christus. Beati qui nunc fletis. scilicet per
 penitentiam. quia ridebitis per gloriam **Luce. vi.**
Modo in hoc mundo sunt quidam primi. scilicet ad gra-
 tiam dei habendam. quidam vero nouissimi qui ta-
 men nouissimi erunt primi in gloria. Sicut patet
 de beato petro qui prius in tempore fuit vocatus ad
 gratiam dei et ad apostolatum quam stephanus. et ta-
 men stephanus fuit primus in gloria bene per tri-
 ginta annos antequam petrus. Ecce quomodo secundum dura-
 tionem temporalem sunt primi nouissimi et nouissimi
 primi. Idem potest dici de sancto andrea et de la-
 trone. **Moraliter** habetur hic doctrina de filiis
 vestris paruis post baptismum decedentibus qui fue-
 runt nouissimi ad gratiam quam parentes. Ideo illi
 non sunt flendi. sed adulti ribaldi etc. Ideo apostolus
 scilicet ad **Thessal. iij.** Nolumus vos ignorare de dor-
 mientibus et innocentibus quiescentibus ut non peri-
 stemini etc. **Secunda** declaratio est super additionem mu-
 danalem. **Conditio** huius mundi est quod illi qui sunt
 diuites honorati et in prosperitate constituti elongan-
 tur a deo. quia nimis diligunt diuitias honores
 etc. Ideo quasi plangendo dicit deus. **Dilectus** me-
 us. id est christianus incrassatus impinguar' dilata-
 tus dereliquit deum factorem suum et recessit a deo
 salutari suo **Deut. xxxij.** Sed aduersitas facit
 oppositum. quia facit perverti gentes ad deum quoniam tri-
 bulati et afflicti sunt. **Auto. Grego. Mala** que nos
 hic premunt ad deum ire compellunt. **Modo** iu-
 sta additionem huius mundi persone diuites magis ho-
 norantur et sunt primi in omni loco tam in ecclesia quam
 in platea. tam in mensa quam in via. pauperes vero sunt
 nouissimi. quia modica mentio fit de ipsis. Sed
 in alio mundo fit totum oppositum. quia pauperes qui sunt
 nouissimi in isto mundo in alio mundo erunt primi
 scilicet in paradiso. Diuites vero qui in hoc mundo sunt
 primi in alio erunt nouissimi. scilicet in inferno. sicut
 patet de diuite epulone et de paupere lazaro **Lu. xvi.**
Tertio declarat verbum predictum secundum affectio-
 nem cordialem. Nam doctrina est theologie quod
 meritum essentiale et gloria essentialis magis re-
 spondet habitui charitatis ad intra quam operibus
 ad extra. verbi gratia. **Sit** vnus qui fecit multa
 bona opera et alius qui non fecit tot bona ope-
 ra. sed habet maiorem charitatem quam alius et est ma-
 gis feruens in corde talis habebit maiorem gloriam
 celestem vel essentialem quam alter qui facit multa
 bona opera. vnde maiorem gloriam essentialem ha-
 bet. b. martinus de martyrio desiderato quam vnus
 martyr de martyrio presumptus. licet ille habeat au-
 reolam et non beatus martinus. **Aug.** Non nume-
 rositas operum. non diuturnitas temporum sed ma-
 ior charitas meliorque voluntas auget meritum.
Hoc modo sunt multi nouissimi primi et eorum
 so. quoniam sunt multi religiosi qui in nouiciatu ser-

uant regulam etc. et quoniam sunt professi totum dimit-
 tunt. Idem de sacerdotibus novis qui sunt deuoti
 etc. sed paulatim efficiunt indeuoti et mali et sic
 efficiunt nouissimi. Sunt alii qui incipiunt sim-
 pliciter bonam vitam et deuotam et continue au-
 gmentant. et sic isti qui erant nouissimi augmen-
 tando erunt primi. Ideo apostolus ad **Phil. j.** Oro
 ut charitas vestra magis ac magis abundet in
 scientia et in omni sensu ut probetis potiora ut si-
 tis sinceres sine offensa non sinceres in charita-
 te etc. **Dico** tertio quod in sancto euangelio ostendit
 distinctio vite cum dicit. Multi sunt vocati pau-
 ci vero electi. Sed est auertas in oppositum de bea-
 to iohanne euangelista cui deus reuelauit gloriam
 qui dicit. **Vidi** turbam magnam quam dinumera-
 re nemo poterat ex omnibus gentibus et populis
 et linguis stantes ante thronum dei etc. **Apo. viij.**
Cum ergo dicit christus. Multi sunt vocati etc.
 cum sint innumerabiles secundum **Joh.** hoc concordatur
 sic per distinctionem. quoniam de electis possumus loqui
 dupliciter. scilicet absolute vel comparative. **Si** volu-
 mus loqui absolute sic sunt multi. sic dicit iohannes.
Si autem volumus loqui de electis comparan-
 do ipsos ad damnatos sic pauci sunt electi respec-
 tu damnatorum. sicut de manu plena arena in qua
 sunt multa grana absolute. et pauca comparative
 respectu illorum que sunt in litore. Sic genus huma-
 num propter multitudinem comparatur arene. ut pa-
 tet in premissis facta abrahe. cui dixit dominus. **Mul-**
tuplicabo semen tuum sicut stellas celi et sicut are-
 nam que est in litore maris. **Gen. xxij.** **De** quo
 accepit manum plenam. quia iustorum anime in ma-
 nu dei sunt **Sap. iij.** qui absolute sunt innumera-
 biles ut dicit **Joh.** sed respectu damnatorum qua-
 si nihil sunt. **Nota** quod antiquitus multi damna-
 bantur et solum iudei saluabantur et non omnes. **Si-**
cut modo saluantur solum christiani et non omnes. hoc
 maxime apparebit in die iudicii quoniam omnes erimus in
 illa magna platea. electi ad dextram. damnati ad
 sinistram. **De** hoc propheta **Esa.** ponit duas com-
 parationes dei. **Quo** si pauca oliue que remanserunt
 excruciantur ex oleo et racemi cum fuerit finita vin-
 demia. hi leuabunt voces suas atque laudabunt
 cum glorificatus fuerit dominus hincient de mari etc. **Esa.**
xxij. **Querit** vnde est quod plures damnentur quam sal-
 uentur. **Dicit** enim sanctus **Tho. j. pte. q. lxiij. arti. ix.**
 ad primum quod plures angeli premerunt quam peccauerunt.
 sed in hominibus plures oppositum verum est. **Dicit**
 enim quod verbum prophete dicentis quod malum est ut in pluri-
 bus. bonum ut in paucioribus. intelligendum est quod ad
 homines in quibus malum pretingit ex hoc quod sequuntur bo-
 na sensibilia que sunt pluribus nota deserto bono
 rationis quod paucioribus notum est. **In** angelis autem non
 est nisi natura intellectualis. vnde non est similis ratio
 de angelis et hominibus. **Hec** sanctus **Tho.** **Que** est igitur
 ratio quod plures homines damnentur quam saluentur. **Re-**
sponsio quod est malicia voluntatis eorum que possent sal-

Dñica in Septuagesima

uari si vellent et nolunt accusando diuinam predestinationem dicentes. qd non potest deficere curta men non cogat aliquem nec auferat liberum arbitrium sicut mea scientia et visio qd estis hic non cogit vos esse hic. De hoc auto. **Eccl. xv.** Deus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui adiecit mandata et precepta sua. Si voluerit mandata suare. seruabunt te. apposuit tibi ignem et aquam ad quod volueris porriges manum. Ante hominem vita et mors. bonum et malum quod placuerit ei dabitur illi etc. Si dicatur. si illud quod placet homini datur. ergo omnes ibimus ad paradysum. quia omnes volumus ire illuc. Responsio hoc nego. quia licet verbo omnes velint saluari. non tamen opere seu defacto. sicut dicit illo qui dicit se ire bunnam et recipit viam nuscie etc. Sic superbus verbo dicit se ire ad paradysum. sed defacto recipit viam inferni. et sic de alijs. unde non dicit voluntas sed velletas ut dicit sanctus **Tho.** Ideo apostolus. hoc bonum et acceptum coram saluatore nostro iesu qui vult omnes homines saluos fieri. **1. ad Timoth. ij.** sed homines nolunt saluari. et licet voluntas dei sit efficacior. tamen non vult cogere aliquem ut vadat ad paradysum. sed dat nobis tribulationes et aduersitates ut peruertamur. Sicut bonus pater qui alapis facit ire filium ad scholas etc. sic deus etc. Patet ergo distinctio vite quod aliqui volunt ire ad paradysum aliqui non. propter quod dixit christus. Multi sunt vocati. pauci vero electi.

De eadem dñica. Sermo. ij.

Quod iustum fuerit dabo vobis **Mat. xx.** pro huius verbi declaratione iuxta intellectum quem volo tractare. Sciendum quod deus in principio fecit creaturas in triplici gradu siue differentia. Quasdam fecit omnino spirituales ut sanctos angelos qui sunt substantie pure spirituales. De quibus **ps. ciiij.** Qui facit angelos suos spiritus. et ministros suos ignem viventem etc. Apostolus autem dicit. Qui facit angelos suos flammam ignis ad **Heb. j.** Quia ad instar flamme angeli semper tendunt sursum ad deum. quia nullum habent retractorium siue retardatiuum sicut nos retrahit corpus. **Sap. ix.** Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. **Jo. christus Lu. vlti.** Spiritus carnem et ossa non habet. In angelis enim non est materia proprie ut dicit sanctus **Tho. j. parte. q. l. arti. ij. et j. scrip. dist. viij. et ij. dist. ij.** et in multis alijs locis. Idem dicit ut in depotentia. et in quolibetis quolibeto. **ij. et viij. et in summa contra gentiles.** hoc idem dicit **Bionysius. iij. c. de diuinis nominibus.** quod prime creature sicut incorpales ita et materiales intelliguntur. Huius veritatis contrarium auicebron auctor libri fontis vite asseruit et irrationaliter. Quis er-

rorem sanctus **Tho.** ibi supra. efficaciter confutat scz in. j. parte. q. l. arti. ij. in corpore arti. Secundus gradus creaturarum est omnino corporalius ut sunt animalia irrationalia que sunt corruptibilia non solum quantum ad corpus. sed etiam quantum ad animas eorum que educuntur de potentia materie. **Gen. j.** Producat terra animam viventem dixit de quo voluit facere animalia. Ideo totum moritur. Pro dicti intelligentia. Nota quod anima brutorum siue sensitiva non est subsistens. ut dicit sanctus **Tho. j. parte. q. lxxv. arti. ij.** per totum et nullo modo est hoc aliquid. ac nullam habet per se operationem et traducitur cum semine et non est per creationem qua etiam ex causa anime brutorum desinit esse corpore corrupto. Auctoritas. Cuncta supple animalia subiacent vanitati et omnia pergunt ad unum locum. de terra facta sunt et in terram pariter reuertuntur. **Eccl. iij.** Et sicut angeli omnino tendunt sursum ad deum. per oppositum animalia tendunt deorsum ad terram quia nihil habent spirituale. Tertius gradus creaturarum quasi epilogo est homo qui est compositus de materia corporali quantum ad corpus in quo est similis iumentis et spirituali quantum ad animam in qua est similis angelis. quam anima rationalis non educitur de potentia materie. Ideo est immortalis ut angeli. Quia anima rationalis sit incorruptibilis probat sanctus **Tho. j. parte. q. lxxv. arti. vj. et ij. dist. xix. arti. j. et ij.** contra gentiles. c. lxxviij. et lxxix. **Gen. ij.** Formauit deus hominem de limo terre quantum ad corpus. et inspirauit in faciem eius spiraculum vite quantum ad animam. ac si angelus a deo mitteret in corpore deluto formato ut ipsum regeret et gubernaret. id quantum ad corpus moritur homo ut iumentum. **Eccl. iij.** Unus est interitus hominum et iumentorum quantum ad corpus. ut dicit sanctus **Tho. j. parte. q. lxxv. arti. vj.** in solutione ad primum. sed anima est immortalis et quantum corpus moritur anima vadit ad deum reddere rationem. Reuertatur puluis ad terram unde erat et spiritus redeat ad deum qui dedit illum. **Eccl. vlti.** Sicut miles cui rex commisit castrum in medio inimicorum. quod si bene custodierit castrum premiabitur a rege. aliter punietur. Sic corpus ad instar castrum consistit in medio inimicorum in quo deus mittit spiritum tanquam militem ad custodiendum ne per portas sensuum corporaliu intrent inimici. quod si bene custodit premitur in morte alias punietur tanquam peccator et peccator. Apostolus. Statutum est omnibus hominibus semel mori. quantum ad corpus. et post hoc iudicium quantum ad animam ad **Heb. ix.** in quo iudicio datur rationem de gubernatione corporis. De quo iudicio dicit christus in themate. Quod iustum fuerit dabo vobis. s. in illo iudicio. patet thema **Scd3 Aug. in lib. de cura pro mortuis agenda.** tres sunt gradus decedentium siue morientium.

Quidam sunt boni perfecte.

Quidam sunt mali peruerse.

Quidam sunt boni mediocriter. Cuiuslibet istorum dicit christus in themate. **Q**uod iustum fuerit dabo vobis. **D**ico primo quod de morientibus quidam sunt boni perfecte. sicut sunt persone que licet peccauerint aliquando tamen prope redierunt ad deum pervertunt de peccatis penitent non solum in anno sed in hebdomada etc. et sic de alijs bonis. **I**nter quos si eorum mala et peccata ponerent in statera diuine iusticie et bona in alia. multo plus ponderaret bona quam mala. tales dicuntur boni perfecte. quibus dicit christus. **Q**uod iustum fuerit dabo vobis. **Q**uod quoniam tales decedunt statim datur illis christus gloria paradysi sine purgatorio quia iam habuerunt hic purgatorium. **A**uctas. **S**i impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est et fecerit iudicium et iusticiam vita viuet et non morietur. **Ezech.** xviii. **N**ota si impius. id est pessimus et abominabilis peccator penitentiam egerit de omnibus peccatis suis saltem mortalibus que penitentia sunt nec unius sine alterius sit remissio. ut dicit sanctus **Thom.** in prima secunde. q. lxxiiij. arti. i. et iiiij. dif. xvj. q. ij. arti. i. q. ij. et custodierit omnia precepta mea. scilicet in voluntate proponendo custodire. **A**ntea dicit philosophus quod recessus a termino a quo. scilicet a peccatis est accessus ad terminum ad quem. scilicet bona opera. et fecerit iudicium. scilicet in confessione. tunc confessor debet sedere. reus est peccator ideo debet se accusare seruata veritate. et fecerit iusticiam. scilicet seruando penitentiam iniusticiam. vltra viuet. et omnium iniustitiarum eius quas operatus est non recordabor. scilicet ad puniendum. **Ezech.** xxxiiij. **O**mnia peccata eius que fecit non imputabuntur. scilicet ut puniantur iterum sed quod iustum fuerit dabo vobis quantum ad gloriam. **Q**uia liter autem datur gloria personis perfectis et bonis libere declarat per quendam auctorem allegorice sumptam **Exo.** xxiiij. **E**cce ego mittam angelum qui precedat te et custodiat te in via et introducat in locum quem prepaui. **D**octrina est theologie quod angelus malus venit in morte cuiuslibet etiam in morte christi venit lucifer qui volens capere animam christi posuit se in brachio crucis. sed a christo captus fuit et ligatus in inferno usque in finem mundi. hoc dicit expresse **Beda** super tobiam. c. vj. vbi dicit quod tobias exiit ut lauaret pedes suos. et ecce piscis imanis exiit ad deuorandum eum. sed apprehendit branciam eius et attraxit eum in siccum etc. **E**t exponit ipse de morte christi. quia tunc christus lauit pedes peccatorum et exiit piscis imanis. scilicet diabolus. sed apprehendit branciam eius potestate pristinam diripiendo. **D**e hoc dicit christus. **V**enit enim princeps mundi huius et in me non habet quicquam **Joh.** xij. **E**x hoc habet doctrina clara quod diabolus venit in morte cuiuslibet. **A**b hoc fuit exempta sola virgo maria de gratia speciali **I**deo christus mittit in morte angelum bonum. **J**ohannes dicit. **E**cce ego mitto angelum qui precedat te. scilicet egredientem de corpore qui ponit se ad dexteram

Persona autem si sit bona et perfecta statim sentit ibi presentiam boni angeli licet ipsum non videat quia caro impedit sed anima a carne separata statim videt ipsum et cognoscit. **E**t angelus malus stat ad sinistram qui reprehendit a bono dei. **Q**uid vis tu hic. **R**espondit. **S**pero etc. **I**deo do vobis optimum consilium faciendi orationem angelo custodienti quolibet die. **P**ro dicti intelligentia nota quod dicit sanctus **Thom.** j. parte. q. lxxxix. arti. ij. quod anime separate cognoscunt se mutuo et angelos. diues enim in inferno positus vidit lazarus et abraam. **E**t si loquamur de naturali cognitione anime separate tunc habet perfectam cognitionem de alijs a se abus separatis sed de angelis imperfectam et deficientem. **C**uius rationem sanctus **Thomas** ibi supra assignat. quia modus anime separate est infra modum substantie angelice sed est conformis modo aliarum animarum separatarum. modo sic aliquid intelligit secundum quod est in intelligente. est autem aliquid in altero pro modo eius in quo est. igitur anima separata habet perfectam noticiam de alijs animabus separatis et imperfectam et deficientem de angelis. loquendo de cognitione naturali anime separate. **D**e cognitione autem glorie est alia ratio. **E**t dicit sanctus **Thom.** in solutione ad primum quod anima separata quodammodo est liberior ad intelligendum quam conuicta in quantum per grauedinem et occupationem corporis a puritate intelligentie impeditur. et ideo separata cognoscit angelos sed non conuicta. **S**ecundo dicit. et custodiat te in via. scilicet ab huc usque ad celum que est via longissima. **E**t secundum doctrinam communem demones sunt in media regione qui erunt ibi usque ad iudicium custodientes passum qui sunt ut athomi in radio solis. **I**deo anima indiget custodia et securitate angeli boni **D**e hoc dicit **David.** **A**ngelis suis deus mandauit de te ut custodiant te in omnibus vijs tuis. ne forte offendas ad lapidem. id est duriciam malorum spirituum. ps. xc. **P**ro dicti intelligentia nota secundum sanctum **Thom.** j. parte. q. lxxiiij. arti. iij. quo querit utrum aer iste sit locus penalis demonum. quod demonibus duplex locus penalis debetur. scilicet aer caliginosus causa exercitandi homines usque ad diem iudicii. et infernus ratione culpe et pene. verum etiam eorum aliqui nunc in inferno sunt ad extorquendum eos quos ad malum induxerunt. sicut et aliqui boni angeli sunt cum animabus sanctis in celo. **S**ed post diem iudicii omnes mali tam homines quam angeli in inferno erunt boni vero in celo. **H**ec sanctus **Thomas** vbi supra. **T**ertio dicit. et introducat ad locum quem prepaui. **D**e quo dicit christus apostolis. **V**ado parare vobis locum **Joh.** xiiij. **P**ortarii qui custodiunt portam sunt michael pro angelis et b. petrus pro hominibus et angelus introducit animas sanctas. **C**ui sit ma-

Dñica in Septuagesima

gnium gaudium in qualibet platea angeloz. **I**ohannes christus dicit. Factum est vt moreret mendicus et portaretur ab angelis in synu abrahe **Luce. xvj.**
Nota vt portaret ab angelis. **Q**ualis honor est anime ita coronari a papa iesu. **A**utoritas **Sap. v.** Iusti impetuum viuunt et apud dñm est merces eoz. id accipiet regnum decori et dyadema speciei de manu dñi. ergo quod iustum fuerit ego dabo vobis. quoniam iusticia magna est quod ex quo homo se dat ad seruendum deo quod ipse det homini suam gloriam.
Dico secundo. quod quidam sunt mali puerse sicut illi qui sciunt tenere mala vitam pleni superbia pompa et vanitate. **I**dem de alijs peccatis quod oculis apertis vadunt ad infernum et nolunt peruenire nec redire ad deum. tales quoniam moriuntur in puncto descendunt ad infernum tam graue est onus peccatorum quibus grauantur. **J**ob. xxj. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt. **E**ccequare dicit quod iustum fuerit dabo etc. **G**reg. **A**d magna iusticia omnipotentis dei pertinet vt nunquam in alia vita careat supplicio quod in hac vita noluit carere peccato. **Q**uestio diceret aliquis. non videtur iusticia quod pro peccato temporalis vel momentaneo homo puniatur eternaliter. sed iusticia esset si tantum pro tanto. **J**uxta illud pro mensura peccati erit plagarum modus **Deut. xxv.** **I**tem **Apo. xvij.** **E**t ut glorificauit se et in delictis fuit tantum date illi tormentum et luctum. **Q**uod ergo erit iusticia quod puniantur sine fine non est sibi tantum et quantum. nunquam sufficeret quod si per diem peccauit quis quod pro diem puniatur. si pro mensem. pro mensem. si pro annum etc. **R**esponso illa ratio procedit ex ignorantia vel ex inaduertentia supponeret quod quoniam peccator moritur quod peccatum finiat. imo tunc magis in peccato obstinat vel confirmat. **E**t quia illa obstinatio durabit eternaliter in peccatore. ideo etiam pena erit eterna. **Q**uia diu anima est iuncta corpori recipit conditiones corporis et corpus etiam recipit conditiones anime. **C**orpus recipit ab aia vt loquatur rocinet operetur ambulet etc. quia corpus de se nihil horum posset facere. anima autem recipit a corpore a variabilitate et mutabilitate. quia sicut corpus mutat et alterat leuiter. sic etiam et anima. quia bonus homo et sanctus potest mutari et effici malus et e converso. **Sap. ix.** **C**orpus quod corrumpit aggrauat animam. sed in morte quoniam corpus et aia separantur corpus remanet ab vna parte et perdit conditiones quas receperat ab anima. et anima ab alia parte perdit conditiones quas recepit a corpore et efficit inuariabilis et immutabilis quia non potest mutari de gratia ad culpam nec e converso. **U**n si anima damnata posset habere tantam perturbationem sicut granum synapis saluaret. sed impossibile est. quia est obstinata in malicia et peccato. ideo pena est eterna.
Nota quod peccatum angeli est irremediabile vt dicit sanctus **Tho. j. pte. q. lxvij. arti. ij. in corpore. et. ij. di. vij. q. j. ij.** **I**tem. **ij.**

di. j. q. j. arti. ij. scdm. Item de veritate. q. xx. llij arti. x. et de malo. q. xvj. qntu. Similit et peccatum damnatarum aiarum est irremediabile. Tres enim causas obstinatiois demonum vbi. s. in d. veritate assignat. Notat insup sanctus **Tho. in de veritate. q. xxij. arti. vij. in solutione ad sextum quod duplex est obstinatio. scilicet. scdm quid et simpliciter. Prima est in hac vita. Secunda vero in damnatis tantum. Idem dicit ibi. s. q. xxij. arti. xj. Item dñi nati non penitent de malis que fecerunt ratione culpe sed ratione pene vt dicit sanctus **Tho. iij. di. xliij. q. j. arti. llij. q. iij. et q. ij. arti. j. q. ij. Et id est iusto dei iudicio pena damnatorum erit eterna siue perpetua.
Nota ad hanc similitudinem de duobus raptotibus quos dñs vult corrigere etc. **I**dem de anima quoniam sentit primum ictum pene obstinatur in malicia etc. **Apo. xvj. Estuauerunt homines estu magno et blasphemauerunt nomen dei habentis potestatem sup has plagas neque egerunt penitentiam vt darent illi gloriam. Ideo christus **Mat. xxv. I**bi sunt hi. scilicet mali et peruersi in ignem eternum. Iusti autem in vitam eternam. **D**e quibus dicit scriptura **Eccl. xj. Si** ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit lignum siue arbor. i. homo. **Marci. viij. U**ideo homines vt arbores ambulantes. **P**rima dieta est flozere per bonas cogitationes. **S**ecunda folia facere per bona verba. **T**ertia fructus producere. **D**e quibus **Lu. iij. christus dicit Facite fructus dignos penitentie. H**ec arbor scinditur in morte securi mortis. **Mat. iij. I**am enim securis ad radicem arboris posita est. **S**i ceciderit ad austrum quod significat statum gratie propter caliditatem deuotionis et humilitatem diuine gratie ibi erit scilicet eternaliter. **S**i autem ceciderit ad aquilonem quod significat statum culpe et peccati mortalis propter frigiditatem. ibi erit scilicet eternaliter. ergo quod iustum fuerit dabo vobis.
Tertio dico quod quidam sunt boni mediocriter. quia non est homo qui non peccet. **Eccl. vij. Sed** pro tempore redeunt ad deum propter peccatis sed non tantum quantum magdalena. tamen ex quo fit contritio non est sine gratia gratum faciente. **S**ed penitentia est parua respectu peccatorum que fecerunt. tales quando decedunt non vadunt statim ad paradysum quia non sunt boni perfecte. nec vadunt ad infernum quia non sunt peruersi sed descendunt ad purgatorium quod est in corde terre. **I**deo quod iustum fuerit dabo vobis dicit christus. quia ibi complent penitentiam. **D**e hoc inquit dauid ps. x. **Q**uoniam iustus dñs et iusticias dilexit equitatem vidit vultus eius. **N**ota equitatem scilicet culpe et pene et e converso. et completa ibi penitentia ascendunt ad celum. **N**ota similitudinem de argentario qui nunquam ponit in opere aurum et argentum. nisi fuerit primo purificatum in fur-******

nello. Sic nec deus optimus argentarius nū
q̄ ponit in opere paradysi aurum nec argen-
tum. s. christianos qui dicunt aurum ppter gra-
tiam charitatis quam habent et argentum ppter
claritatē fidei nisi purificent primo i camio pur-
gato. ij. Eccl. ij. Igne purgat. i. purificatur auz
et argentum homines nō receptibiles in camio
hūiliationis. Nota receptibiles. s. passiuē vt re-
cipiantur in celo ex quo i gratia decesserūt. Apo-
stolus. Gratia dei vita eterna. vel receptibiles
actiue. quia sunt apti recipere nostra suffragia.
que intm possent a viuis iuari q̄ minuis tem-
pus et pena. Sed illi de inferno non sunt recepti-
biles nec actiue nec passiuē quia sunt tanq̄ mem-
bra absca et putrida a corpore ecclesie. Ecclesia
enim est vnū corpus. cuius oculi sunt speculati-
ui. aures iudices. nares qui sentiunt odores vir-
tutum christi et sanctorū sunt deuoti. os sacerdo-
tes qui comedunt sacramenta altaris et loquun-
tur laudes dei. guttur sunt p̄dicatores quo cib⁹
spiritualis animarū transit ad nos. brachia de-
fensiuā sunt domini tpales. vterus diuites mer-
catores. tibie et pedes tangentes terram qui su-
stinent totum corpus sunt labratores ad Ro. xij
Sicut in vno corpore multa membra habemus
oia autem membra non eundem actum habent
ita multū vnū membrū sumus in christo singuli
autem alter alterius membra et. Dic quōd quan-
do dicitur aliqua missa vel datur elemosyna p
ainma in purgatorio existēti que pro illa est. sta-
tim illa anima sentit refrigeriū et omnes in pur-
gatorio illi⁹ misse participes efficiuntur et si illa
anima pro qua dicitur non indiget statim reuer-
titur ad nos meritum et. ps. Oratio mea in sy-
nu meo reuertetur. Quisēnt seculares primo ne
in missa faciant precium et. secūdo vt querāt bo-
nos sacerdotes. Grego. Cum is qui displicet ad
intercedendū mittitur. irati animus ad deterio-
ra prouocatur. Sancta ergo et salubris est cogi-
tatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluan-
tur. ij. Machab. xij. Sic contra illos qui nō cō-
plent testamēta et. Au. xvij. Nunquid vindi-
ctam faciet deus electorum suorum clamantium
ad se die ac nocte et patientiā habebit in illis. di-
co vobis quia cito faciet vindictam illorū. et. xij
q. ij. Qui oblationes defunctorū aut negāt aut
difficiliter reddunt tanq̄ egentū necatores ex-
cōicef. Et. xij. q. ij. Qui abstulit aliquid p̄ri vel
matri. dicetq̄ hoc p̄ctm non esse homicidij par-
ticeps est. De eadem dñica. Sermo. iij.

Dea operarios

et redde illis mercedem Matth. xx.
Inter omnes dñicas totius anni ista
est de maiorib⁹ et sensibili noie vocatur septua-
gesima. Ratio. quia modo appropinquat temp⁹
penitentie. s. q̄dragesima que consistit in septem

hebdomadis. in qua peccatores faciunt p̄ntam
per septem opera penitentialia de septem peccatū
mortalibus pro obrinendis septem donis spiri-
tualiū et septem b̄itudinib⁹ paradysi. Ecce q̄
re dicitur septuagesima. Et d euāgelio hui⁹ erit
sermo. sed primo salutē virgo maria. ¶ Voca
oparios et. In isto euāgelio hodierno p̄tinent
multa et magna secreta et difficultates que nō pos-
sunt in vno sermone declarari. Ideo modo solū
volo declarare p̄icta p̄ncipalia que sunt duo. s.
¶ Primus de vocatione temporalī.

¶ Secundus de retributione eternalī.

De sc̄do dicit thema. et est verbu⁹ dei patris ad
filium eius iesum christum loquēs de iudicio ge-
nerali di. Voca oparios et redde illis mercedem.

¶ Dico primo q̄ primus punct⁹ erit de vocatio-
ne tpali quō deus vocat aliquos ad se per bonā
vitam et p̄ntiam in hoc mūdo s̄m q̄ ipsemet de-
clarat in euāgelio hodierno p̄ talem similitudi-
nem di. q̄ erat quidam pater familias qui habe-
bat q̄ndam notabilē vineam ppter quam volēs
conducere oparios surrexit m̄e. et hora prime
exiit in platea et p̄duxit oparios quibus p̄mi-
sit singulos denarios argenti et misit eos in vi-
neam suam. Egressus circa horaz tertiam vidit
alios stantes in platea vel foro ociosos et illis di-
xit. Ite et vos in vineam meam. et q̄ iustum fue-
rit dabo vobis. Item exiit circa sextam et nonaz
horas et fecit similit. Circa horaz nō vndecimā
exiit que est inter vespas et completoriū et inue-
nit alios stantes quibus dixit. Quid hic stat⁹ to-
ta die ociosi. dixerūt ei. quia nemo nos p̄duxit.
dixit. Ite et vos in vineam meam. Hic ostendit
vocationē tpalis. sed oportet p̄ntus tria declarare
anteq̄ intremus materiam.

¶ Primo quis est iste pater familias.

¶ Secundo que est ista vinea.

¶ Tertio que sunt iste hore prime tertie et.

Nota q̄ hoc nomen p̄familias est ḡti casus s̄m
declinationē grecam. et numeri singularis. Iste
ergo pater familie. s. christiane est solus deus q̄
solum christiani dat hereditatē paradysi. Isto
modo nō dicit pater iudeorū agarenorū nec alio-
rum infidelū Ideo nō dicit pater familias i plu-
rali sed pater familie. scilicet christiane quam ge-
nuit in baptismo in vtero sponse sue. scilicet ec-
clesie. et christiani tanq̄ filijs dat suam heredi-
tatem. quibus dicit ipsemet. Omēs vos fratres
estis. vnus est enim pater vester qui in celis est.
Matth. xxij. Vineā huius patris familie est vi-
ta spiritualis sancta et deuota per ipsum valde
dilecta que habet tot vites quot religiosos qui
tenent vineam et non agrum. duplici differen-
tia que est inter agrum et vineam. Prima q̄ vi-
nea indiget maiorī cultura et cura q̄ ager. Sc̄da
quia vinea indiget clausura siue bardica et ager
non. Sic etiā vinea sp̄ual que ē vita religiosorū

Dñica in Septuagesima

clericorum et deuotarum psonarum. **D**icitur vinea quia cum magnis laboribus et cura intram paradysum etiam habemus maius salariū. **S**ed vita laicorum est ager qui non indiget magna clausura nec tanto labore. sufficit eis tenere precepta dei. **P**rimo quod in suis necessitatibus non recurrant ad diuinos et sed ad christum. **S**ecundo loquantur de deo cum reuerentia et honore tanquam de domino. nec pro aliquo lucro vel amico debent iurare false nec blasphemare. totum hoc est leue ad faciendum. **T**ertio ut quiescant in dominica postquam laborastis per totam hebdomadam et audiat missam cum silentio et cetera. **Q**uarto honorare parentes. quia etiam animalia bruta hoc faciunt ut patet de ciconia. **Q**uinto non occidere aliquem nisi per iusticiam et cetera. **S**exto non fornicari nec facere adulterium. **S**eptimo non furtum facere. quia ipse totum dimisit. **O**ctauo non falsum testimonium dicere nec in iudicio. **N**ono non concupiscere uxorem proximi. **D**ecimo non concupiscere bona proximi. **E**cce decem precepta quia leuia sunt. **J**oh. v. **H**ec est charitas dei ut mandata eius custodiamus et mandata eius grauiam non sunt. **I**deo christus. **S**i uis ad vitam ingredi serua mandata. **M**at. xix. **N**os autem religiosi quod sumus vinea indigemus maiori labore et cultura. quia non solum tenemur seruare precepta decem ut laici. sed etiam tenemur ad uota religionis et ad ceremonias. **I**tem non sufficit presbyteris seruare decem precepta. sed etiam obligantur tenere uota que sunt ordinibus annexa et facere seruitium dei. surgere de nocte ad matutinas. dicere septem horas canonicas et missam deuote. uiuere tenentur caste. quia habent tractare illud sacramentum altaris in quo est sanctum corpus christi. seruando cor mundum a malis cogitationibus. manus ab immundis actibus et ludis. os a blasphemis iuramentis et mendacio. corpus a corruptilibus luxurie. quia est sepulchrum christi ne proficiatur in latrina et cetera. **I**dem de laicis qui uolunt uiuere spiritualiter. quia plus facere debent quam alij laici. scilicet profiteri et coiccare frequentem. orare quolibet die ieiunare sepe. **E**cce quomodo vinea uite spiritualis indiget maiori cultura quam ager. scilicet. uita laicorum. **P**ro ista vinea dauid orando dicebat. **D**eus uirtutum conuertere de celo et uide et uisita vineam istam et perfice eam quam plantauit dextera tua. **P**s. lxxix. **N**ota in his uerbis duas differentias. **P**rima. ibi. **D**eus uirtutum conuertere. quoniam multi sunt in vinea religionis qui non tenent uitam spiritualem. propter hoc dicit deus uirtutum conuertere nos religiosos. hunc mundum. et alium. respice de celo et uide et uisita. scilicet. tangendo corda ut conuertamur ad seruandum que uouimus. de illis autem qui iam seruant dicit. et perfice eam quam plantauit dextera tua. quia queilibet persona spiritualis uite plantatur a deo in vinea uite spiritualis. **S**ecunda differentia que est inter agrum et vineam est quoniam vinea indi-

get clausura parietis. **A**ger non. **S**ic etiam vinea spiritualis uite clausa debet esse non curare de negotiis secularibus. nec de ammixtantibus uel familiaribus alias tempore uindemiarii. id est. mortis non inueniuntur racemi bonorum operum siue meritorum. **I**deo christus loquens de se dicit. **H**omo quidam erat paterfamilias qui plantauit vineam et sepem. id est. bardicem circumdedit ei. **M**at. xxi. quia alias uita spiritualis sine clausura non potest seruari. **I**deo dauid loquens de illis qui nimis curant de negotiis mundi dicit. **E**t quid destruxisti maceriam eius. id est. bardicam et uindemiasti eam omnes qui pretergrediuntur uiam. **P**s. lxxx. **N**otandum uidendum est que hodie sunt iste in quibus paterfamilias uocat gentes ad vineam spiritualis uite ad quam uocantur ad quatuordecim horas. scilicet. prime. tertie. sexte et cetera. in quatuordecim etatibus. **H**ora prime hominis est infantia siue puericia. **Q**ui ergo iam in puericia incipiunt seruire deo orant et penitent et cetera. tales uocantur hora prime ad vineam spiritualis uite. **H**ora tertie est secunda etas. scilicet. adolescentia a quatuordecim annis usque ad uicesimum quintum. **H**ac hora uocantur qui in ista etate incipiunt bonam uitam. **H**ora sexte. qui in iuuentute. **H**ora nona que in senectute. **H**ora uindecima qui in etate decrepita. **D**icunt. **M**iser senex sum et nullum bonum feci et cetera. adhuc recipit a domino quasi dicitur. de malis solutoibus oportet recipere et cetera. **E**cce qualiter in quatuordecim horis siue etatibus hominum deus uocat gentes ad vineam spiritualis uite. **A**uctoritas. **D**eus omnis gratie semper dator qui uocauit nos in eternam suam gloriam in christo iesu. **J**oh. v. **S**i queratur in qua istarum etatum est melius uocari et conuerti ad deum et incipere uitam spiritualem. **A**d hanc questionem respondet hieremias dicens. **B**onum est uiro cum portauerit iugum ab adolescentia sua. **Thren. iij.** **N**ota quomodo parentes debent nutrire filios. **D**ico secundo quod secundum punctum est de retributione eternali quomodo deus dabit unicuique secundum quod meretur per iusticiam dicente deo patri ad filium. **U**oca operarios. et redde illis mercedem. quod ostenditur in euangelio cum dicit. **Q**um sero autem factum esset dixit dominus uinee procuratori suo. **S**ero intelligit dies iudicii. **R**atio quia sicut sero est finis diei. sic dies iudicii erit in fine mundi cito et breuiter. **T**unc nullus uiuens remanebit in mundo. quia omnes morientur et per ignem comburentur. et statim post erit iudicium. **a**d **Heb. ix.** **S**taturum est omnibus semel mori. et post hoc iudicium. **I**n isto sero dicitur iudicii dominus uinee. scilicet. christus uerus deus et homo uocabit procuratorem suum. scilicet. michaellem qui ex precepto christi procurat hanc vineam et custodit. **E**cce michael unus de principibus primis uenit in adiutorium meum. **D**an. x. **T**unc dicit iesus sibi. **U**oca operarios. et redde illis mercedem. scilicet. nunciatu. quia deus reddet mercedem promissam.

hec vocatio erit vniuersalis citatio que fiet per michaellem quando voce terribili clamabit. **S**urgite mortui venite ad iudiciu. Que vocatio dicitur tuba prop̄ terribilitate vocis que audiet in celo in inferno in purgatorio ⁊ in lyngo puerorum. ⁊ statim oēs anime tam bonoz q̄ maloz venient ⁊ quelibet resumer suū corpus virtute diuina licet fuerit combustū vel a bestijs deuoratum. **B**oni autem cū magno gaudio assumēt corpora sua. sicut sponsa accipit vestem preciosaz a suo sponso sibi missam ⁊ cantādo dicēt. **G**audens gaudebo in dño. ⁊ exultabit anima mea i deo meo quia induit me vestimentū salutis ⁊ indumento iusticie circūdedit me quasi sponsum decoratū corona ⁊ quasi sponsam ornata monilibus suis. **E**sa. lxj. **D**amnati etiam tunc exiēt de inferno licet magis vellent ibi remanere. q̄ modo habent captione latam sed aia striget in corpore fetido ⁊ ignoto ac si aliq̄s indueret tunica ferrea ignita. **V**enient etiam oēs pueri q̄ sunt in lyngo ⁊ suscitabunt in etate triginta annoz et omnes cognoscem⁹ nos. **E**cce hic vocatio vniuersalis ad eternam retributionē. **A**uto. **T**unc mitter filius hoīs angelos suos cuz tuba ⁊ voce magna ⁊ gregabūt electos suos a quattuor ventis a summis celorum vsq̄ ad terminos eorū. **M**at. xxiii. **N**ota cū tuba ⁊ voce magna a quattuor ventis celi quia tunc resurgent quattuor conditiones defunctor. s. beati de paradyso. ⁊ damnati de inferno. illi de purgatorio. ⁊ pueri d̄ lyngo. **Q**uam ad scdm. **R**etributio mercedis erit quando christus dicet bonis qui erunt a dextri seu ad dexteram. **V**enite bñdicti patris mei percipite paratum vobis regnū ⁊ p̄stitutione mūdi. **E**surui ⁊ dedistis mihi manducare. **S**itui et dedistis mihi bibere ⁊c. **M**at. xxv. **T**unc boni flexis genibus christo regrando dicent. **G**loria tibi dñe ⁊c. **Q**ui virtute glorie vel diuina ascendent cum christo ⁊ virgine maria ⁊c. osculātes manus christi ⁊ virginis marie. **E**cce mercedez quam expectamus si tenem⁹ bonam vitam ⁊ eternaliter erimus in illo honore ⁊ gloria sine alicuius defectu. **D**einde dabit salariū sed penaz dolorosam magis q̄ salariū malis qui erunt a sinistris cum vultu ⁊ facie terribili dicens. **D**iscedita a me maledicti in ignem eteruū. qui paratus ē diabolo ⁊ angelis eius ⁊c. **M**at. xxv. **Q**uia noluitis viuere s̄m meas ordinatiōes sed s̄m malas vestras inclinationes. **E**go precepi humilitatem ⁊ vos fuistis superbi. ⁊ sic de alijs. **I**deo inferne aperi os tuū ⁊ deglutire omnes impios istos. **D**ic quō infernus absorbebit eos illa pena. ideo auiso quia non dico centesimā partem pene. ideo p̄uertim⁹ ⁊ faciatis p̄niam. opamini opus vestrum ante tempus ⁊ dabit vobis mercedem in tempore suo. **E**ccl̄. vi. **D**eo gratias. **D**e eadem dñica. **S**ermo. iiii.

Erunt nouissimi

Erunt nouissimi primi. ⁊ primi nouissimi. **M**at. xx. **V**erbum est christi ⁊ habet magnā difficultatez in theologia. **I**deo volo modo ipsum declarare. **S**ed primo salutē virgo maria ⁊c. **V**erbu p̄positum declarat primo litteraliter narrādo p̄mo historiam breuiter euangelij. **E**t q̄ in sero dñs vinee dixit pcuratori suo q̄ in solutione serua/ret talem modū q̄ primo daret salariū illis q̄ venerunt hora vndecima. deinde illis qui venerunt hora nona. deinde illis qui venerunt hora sexta. et sic de alijs. **S**ic q̄ illi qui venerunt primi. fuerunt in solutione vltimi. **O**ccasione hui⁹ p̄bole christus dicit verbum p̄positū. **E**runt nouissimi p̄mi. ⁊ primi nouissimi. **M**odo restat difficultas ad declarandū quō intelligē verbum predictuz. **E**runt nouissimi primi ⁊c. **P**ro cuius declaratione scienduz q̄ hoc verbum. **E**runt primi nouissimi ⁊c. habet veritatem s̄m tres intellectus. **P**rimo s̄m durationem tempalem. **S**ecundo s̄m p̄ditionem mūdialem. **T**ertio s̄m affectionem cordialem. **Q**uam ad primū. **P**redictum verbum est v̄z s̄m durationē tpalem. pro quo sciendū q̄ deus diuisit totum tempus in duas partes. s. in tempus merendi. ⁊ in tempus p̄miandi. **T**emp⁹ merendi est in hac vita ⁊ durat q̄diu durat p̄sens vita in quo meremur per opera iuste patientie iusticie ⁊c. **T**empus p̄miandi est in alio mūdo. qz ibi non est tempus lucrandi aliquid. **Q**uia licet sancti qui sunt in paradyso faciant multa bona opera ⁊ virtiosa. tamen illa non sunt ad meritū gratie sed sunt in p̄miū ⁊ salariū glorie. **D**e his duabus partibus tempis auctoritas. **T**empus flendi. tempus ridendi. tempus plangendi. tempus saltādi. tempus belli. tempus pacis ⁊c. **E**ccl̄. iij. **N**ota tempus flendi. s. peccata est in h̄ mundo per p̄tritionem ⁊ mala p̄mi per compassionem. plagas christi per deuotionem. ⁊ paradysum per desiderium ⁊ p̄templationem. **T**empus ridendi erit in alio mundo in gloria vbi nō est fletus imo absterget deus omnem lachrymā ab oculis sanctorum. **A**poē. viij. **I**te tempus plangendi est in hoc mundo. **Q**uidam plangūt mortem filiorum. vxor mortem viri ⁊ econuerso. q̄dam bonorum amicoz. quidam plangunt tempus perditum in quo nullum bonū fecerunt di. **M**iser ego sum religiosus ⁊ sunt. xxx. anni q̄ habitū porto ⁊ nullū bonū feci ⁊c. **I**te de p̄sbyteris ⁊ laicis. **T**empus saltādi erit in alio mūdo vni saltū siue choream faciūt sancti patres patriarche cū quib⁹ tripudiat p̄sone que fuerunt misericordes. **A**lium modo faciūt p̄p̄he cū q̄b⁹ tripudiant deuoti. alium apli cū charitatis. alium martyres cū penitētib⁹. alium virgines cū p̄tinētib⁹. **E**ccl̄. i. **P**ascē inē lūta sepr⁹ choreis xginū sp̄s⁹

Dñica in Septuagesima

Decorus gloria sponsis q̄ reddēs p̄mia. quocūq̄
pergīs virgines sequūf atq̄ laudib⁹ post te ca-
nentes cursitant hymnosq̄ dulces p̄sonāt. **Tē-**
pus belli ē est in hoc mūdo in quo oportet nos
bellare contra mundū per patientiā qm̄ mūdus
dat tribulationes aduersitates derisōes bonis
personis. **Secūdo** contra carnē per abstinentiam.
Caro enī bellat dando malas inclinatioēs ⁊ de-
sideria ⁊c. sed vincit abstinentia. **Tertio** ⁊ demo-
nem per humilitatē. quia sicut ipse est damnat⁹
per sup̄biam sic vellet q̄ omnes essem⁹ sup̄bi vt
cum eo essemus damnati sed vincit humilitate.
Tempus pacis est in alio mūdo ⁊ quietis. **Au-**
to. Sedebit populus meus in pulchritudine pa-
cis ⁊ tabernaculis fiducie ⁊ in requie opulenta
Esa. xxxij. Ecce quō deus diuisit tempus in tē-
pus merendi in hoc mūdo. ⁊ in tempus p̄mian-
di in alio mūdo. **Auctas** christi in qua ponit se-
ptem merita huius mūdi q̄bus corrūdent septē
p̄mia seu beatitudines in paradyso. **Mat. v.**
di. **Beati** paupes spiritu. qm̄ ipsoꝝ est regnū ce-
lorum ⁊c. **Paupes** spiritu sunt illi qui despici-
unt oīa bona mūdāna. etiam si sint diuites non
ponunt ibi cor. nec spem. sed seruiūt sibi de diui-
tijs in necessitatib⁹ ⁊ non in vanitatib⁹. **Alij** di-
cuntur etiam paupes spiritu in maiori gradu si-
cut sunt illi qui p̄pter deū dimiserunt oīa q̄ ha-
bent ⁊ possunt habere. vt sancti apostol. **Chri-**
stus dicit q̄ ipsoꝝ est regnū celoz. **Ecce** premiū
Secūdo beati mites. **Ecce** meritū. qm̄ ipsi poside-
bunt terram. s. v̄luentū. **Ecce** premiū. **Mites**
sunt illi qui nolunt facere pompam in ornatu ve-
stitū nec scutiferis nec eq̄s. sed in corde ⁊ in ore
et in gestu sunt simplices. **Tertio** beati q̄ esuriūt
et sitiunt iusticiam. quia alias gens se occideret
sed qm̄ vident illū suspensum p̄pter furtum ⁊ il-
lum propter homicidiū ⁊c. **Dicūt.** cauebo a tali-
bus. **Prop̄** hoc dñi t̄pales qui faciunt iusticiā
habent hic magnū meritū. ⁊ in celo habent ma-
gnū premiū. qm̄ ipsi saturabunt. **Quarto** beati
qui lugent. scz peccata. **Ecce** meritū. qm̄ ipsi cō-
solabunt. **Ecce** premiū. **Quinto** beati misericor-
des. quia ad instar seminatoris in t̄pe messis. scili-
cet die iudicij metent. qm̄ ipsi misericordiā conse-
quent. **Sexto** beati mūdo corde. s. ab odio ran-
core inuidia mala volūate a malis desiderijs. q̄
niam ipsi deum videbūt. **Septimo** beati pacifi-
ci. i. pacem faciētes cū inimic. **Dicit** Aug. in li.
de sermone dñi in monte. q̄ hoc meritū est mai⁹
ideo premiū corrūdens est mar⁹. qm̄ filij dei vo-
cabunt. **Octauo** beati qui persecutionē patiuntur
propter iusticiam. **Ecce** meritum. qm̄ ipsoꝝ
est regnū celoz. **Nono** beati estis cum maledi-
xerint vobis homines ⁊ dixerint omne malum
aduersum vos mentiētes propter me. **Gaudete**
et exultate. qm̄ merces vestra copiosa est in cel.
Mat. v. **Secūm** ergo durationē ⁊ t̄palem qui in

hoc mūdo nouissime incipiunt mereri ⁊ in alio
mūdo premiantur p̄mi. si p̄mi ex hac vita dece-
dunt. ideo dicit. **Erunt** nouissimi p̄mi. s. in glo-
ria. ⁊ p̄mi in merito nouissimi in premio. verbi
gratia. **Quis** primo incepit mereri ⁊ esse in serui-
tio christi. **Petrus** ap̄ls vel latro. **Certum** est q̄
petrus qui iaz incepit in p̄ncipio p̄dicatiois chri-
sti. latro autem in fine. tamen latro fuit primus i
gloria. quia eadem die fuit in paradyso ⁊ habu-
it paradysum. ⁊ petrus stetit adhuc per. xxx. an-
nos. **Idem** de virgine maria ⁊ beato stephano
cum stephanus fuit prim⁹ in gloria q̄ virgo ma-
ria. **Idem** de iohanne euāgelista qui fuit de pri-
mis discipulis christi ⁊ de paulo qui fuit de vlti-
mis. q̄ post ascensionē christi adhuc p̄sequeba-
tur christianos ⁊ tamen paulus fuit prior iohā-
ne in gloria bene per. xx. annos. **Idem** de nobis
vnus religiosus erat qui seruiuit christo. xl. an-
nos vel. l. seruādo regulam vota cerimonias. et
vnus hodie profitef ⁊ moritur in sanctitate. iste
qui fuit nouissim⁹ in merito erit tamen primus i
premio in gloria. **Idem** de presbyteris ⁊ laicis.
quot sunt in mūdo qui tenent sanctā vitam amo-
re quoz deus sustinet munduz. quia alias diu
fuisset p̄sumptus forte propte peccata inhabitā-
tium. **Patet** hoc pulchre **Gen. xvij.** quia si de-
cem iusti fuissent inuenti in sodomis ⁊ gomorra
pep cisset oibus. **Ait** enim. prop̄ decem non de-
lebo eos. **Tales** aliqñ diu dño seruiūt. ⁊ hodie
baptizatur infans ⁊ morit. ille est primus in glo-
ria. **Ideo** tales non sunt flendi qui p̄spero nau-
gio p̄cedunt vos ad portum salutis. **i. Thessal.**
iiij. **Nolumus** vos ignorare de dormientib⁹ vt
non p̄tristemini sicut ceteri qui spem non habēt
ergo p̄m durationē temporalē erunt nouissimi
primi. **Dico** secūdo q̄ predictū verbum ē ve-
rum p̄m p̄ditionem mūdānalem. **Conditio** mū-
danalis est q̄ p̄speritas. s. diuitiarū honoz ⁊ di-
gnitatum ⁊c. elongat ⁊ retrahit hominem a deo
intm̄ q̄ ille qui est in prosperitate obliuiscit deū
Nota ad hoc similitudinē de illo qui cuz ma-
gnis delectationib⁹ ⁊ laboribus enutrit falconē
per tres vel quattuor annos ⁊ aliquotiens fugit
nec vult ad dñm redire qm̄ ab ipso vocatur. ⁊ h̄
ideo est. quia habz stomachum plenū. **Ita** ē ho-
die in mundo de multis. deus nutrit personas
diuites quibus dat prosperitates diuitias ⁊c.
quia nullus potest ista dare nisi deus. dominus
pauperem facit ⁊ ditat humiliat ⁊ sublimat. nul-
lus dicat q̄ habeat p̄p̄ijs laboribus. quia mul-
ti sunt qui laborant qui tamen nihil lucrantur.
deus dat totum. **Et** multi quando sunt pleni re-
cedunt a deo. **Ecce** fugam. ideo sunt pauci diui-
tes deuoti in mundo. quia talis est p̄ditio p̄spe-
ritatis mūdānae ⁊c. **Aucto.** **Incrassar⁹** ē dilec-
t⁹ ⁊ recalcitrauit. **incrassar⁹** impinguar⁹ dilata-
tus d̄: reliq̄t deū factorē suū ⁊ recessit a dō saluta

ri suo Deuſ. xxxij. Nota in crastatus. ſ. delitijs impinguatus diuitijs. dilatatus. ſ. honorib⁹ officijs dignitatib⁹ rē. ſō drelīqt deū factorē ſuum rē. p mūdānalē pſperitatē. **S**poſitū facit adūſitas que facit hoīem venire ad deū. ſicut tribulatio infirmitas pſecutio paupertas rē. **Q**m̄ ſicut falco plen⁹ recedit a dño ſuo. ſed qñ eſurit ſtatiz venit ad manū qñ vocat a dño. **S**ic diues plenus recedit a dño. ſed paup ad primā vocem qñ vocat a dño. ſ. in p̄dicatiōe. vel alias ſtatim venit conteriſ p̄ſiteſ rē. **S**implices ſtatim p̄uertūtur ad deū ſed diuites mime. **N**ō poteſtis dicere rē p̄dicare. **E**cce qualē habet aduerſitas cōditionem rē efficacīā que facit venire hoīem ad deū qd̄ patet ad oculū. **E**rat vn⁹ ſcutifer iuuenis fortis rē robuſt⁹ q̄ totū tps ſuū expēdit eq̄tando rapiendo ſurādō rē. ſed qñ capiſ rē ſniaſ tunc p̄ſiteſ rē perit veniam penitet rē dolet. **S**ic **B**ala que nos hic premūt ad deū ire compellūt. modo ſm̄ p̄ditionē mūdānalē in mūdo ſunt primī reges p̄ncipes duces comites barones papa cardinales plati rē. **N**ouiſſimi autē ſunt paupes ſimplices p̄ſone in omī loco tam in eccleſia q̄ in platea rē in via rē in mēſa rē. **S**ed apud deū ſunt primī. qz aduerſitas facit ipſos ire ad deū. **E**t p̄mi ſm̄ mūdū ſunt nouiſſimi apud deū. qz pſperitas elongat ipſos a deo. **E**cce quō ſunt nouiſſimi p̄mi rē ecōuerſo ſm̄ mūdū p̄ditionē. **D**e b̄ dabo vobis miraculū rē exēpluz ſacre ſcripture qd̄ chriſtus p̄dicauit de diuite epulone. rē de paupe lazaro **L**u. xvj. **Q**m̄ paup mendic⁹ lazaro q̄ ſm̄ mūdū erat nouiſſim⁹ apud deū fuit p̄m⁹. **D**e diuite q̄ ſm̄ mūdū erat p̄m⁹. ſed ſm̄ deū fuit nouiſſim⁹ in inferno. **F**actū eſt autē vt moreret mēdicus rē portaret ab angel⁹ in ſynu abrae. **M**ortuus eſt autē rē diues rē ſepult⁹ eſt in inferno. **E**x emplū aliud fuit de dauid rē ſrib⁹ ſuis. **J**. **R**eg. xvj. **Q**m̄ deus voluit dare regē p̄plo iſrael. **D**ixit deus ſamueli p̄phe q̄ iret in ciuitatē bethleem ad yſai q̄ habebat multos filios dicēs q̄ vngeret in regem vnū de filijs ſuis. ſ. illū quem ſibi oñderet. **N**ota yſai vocauit aminadab rē alios ſex ſucceſſiue. vltimo vō ex iuſſu ſamuelis dauid. **E**t tūc ait dñs. **S**urge rē vnge eū ipſe ē enī. **N**ota hīſtorīā qz pulchra. **S**aul fuit eiectus d̄ regno. coram dño vitim⁹. corā mūdo primus **D**avid vō p̄mus coram dño. abiect⁹ mūdo. **E**t dic quō primī erūt nouiſſimi rē ecōuerſo ſm̄ p̄ditionē mūdū. **S**up hoc ſancti doctores dāt vnāz ſimilitudinē talem. ſ. de falcone rē gallina. quia falco q̄ diu viuūt ſeruāt diligent. **N**ota practice rē. **S**poſitū eſt de gallina rē. que nō p̄mittitur intrare cāmērā dñi. ſed poſt mortēz mutat⁹ ſors qz gallina ē prima rē portat cum magno honore inter duas ſcutellas argēteas corā dño. **F**alco autē eſt nouiſſim⁹. qz p̄icitur in ſterq̄linio. **I**dē in p̄poſito de diuite rē paupe rē. **M**oraliter

nota hic pro diuitib⁹ vt caſtodianſe rē caueant a peccatis taliter q̄ ſicut ſunt p̄mi in hoc mundo ſunt etiam primī in alio coram deo. **Q**m̄ diuitie vlt̄ ſunt acq̄ſite iuſte vlt̄ iniuſte. **S**i iniuſte debēt reſtitui. ſi iuſte debent in neceſſitatib⁹ expendi. et non in vanitatib⁹. ſed facere ex ipſis opa miſericordie rē pietatis rē. **I**dē ſi eſ in magno honore p̄ſtitutus cogita q̄ eſ imago dei cui ſit honor dicendo. **N**on nob̄ dñe non nobis. ſed noi tuo da gloriā rē. **I**dē de delitijs de quibus potes rect̄pere ſm̄ ſtatim tuū ſed non tranſcēdere limites p̄ceptoz dei. **N**ota de quolibet ſtatu libitum. **P**aupes autē qui in hoc mūdo nō habent delectatiōes magnas ſed anaritudies miſerias rē paupertates. ſi iſta recipiūt cum ſalſa patientie. **L**icet in hoc mūdo ſint nouiſſimi. i alio mūdo apud deū erunt primī in gloria. **I**dē dicit ſcriptura ſancta. **G**loriet̄ humilis in exaltatiōe ſua. diues autem in humilitate ſua. qz ſicut flos ſeni tranſibit. **E**xortus eſt enī ſol cum ardore et arefecit ſenū rē flos eius decidit rē decor vultus eius deperijt. ita rē diues in itinerib⁹ ſuis marceſcet. **B**eatus vir qui ſuffert temptationē qz cuz p̄batus fuerit ſup. patiens accipiet coronā vite **J**aco. j. **D**ico tertio q̄ verbum p̄poſitū eſt vey ſm̄ affectionē cordialem. **D**octrina eſt cōmunis ſanctoz doctoz in theologia. **Q** meritum gratie in hoc mūdo rē premiū glorie in alio. magis venit ex affectiōe cordis rē feruore ſpūs q̄ ex mlt̄plicationē bonoz operū. q̄to enī homo plus h̄z vel minus de charitate tanto eſt primus vel nouiſſim⁹ ſiue maior vel minor apud deum. verbi gratia. ſint duo quozum vnus facit magna opa penitentialia ieiunādo orando magnas elemoſynas dando rē. tamen non facit iſta cum maḡ affectione cordis rē feruore ſpiritus. licet ſit i gratia dei. tamen non eſt ita inflammatus charitate vt oporteret. alter autem non facit tot bona opera ſed ſolum ſeruāt ieiunia eccleſie p̄ſitetur rē cūmunicat ſemel in anno in paſca. audit miſſam in dñica ſolum facit aliquas elemoſynas. ſed iſta opera facit cum magna affectione cordis rē feruore ſpiritus rē cum magna charitate. ita q̄ tot⁹ videtur ignitus. **D**e his duobus quis habebit maius meritum gratie hic rē in alio mūdo maius premiū glorie. **D**ico q̄ iſte ſecūduſ quia meritum eſſentiale ſeu principale non computat ſm̄ multiplicationē ſiue multitudinē operū vel durationē temporis ſed maiorem vel minorem charitatem. **A**ug. **N**on numerositas operuz nō diuurnitas temporū. ſed maior charitas meliorqz voluntas auget premiū. **E**t hoc patet quō ſunt multi nouiſſimi primī rē primī nouiſſimi ſm̄ affectionem cordialem. rē multi incipiunt ſeruare cuz maḡ feruore. vt bear⁹ **A**nthoni⁹ q̄ iſto reſpectu dicūt p̄mi. q̄ paulatim dimittūt vt religioſi i nouiciatu rē p̄byteri rē laici iuuenes. ſ. qñ ſunt anti-

Dñica in Septuagesima

qui et senes nullam habent deuotionē. **D**iuertate dierū maloz **D**ñi. xij. Sunt aliq̄ qui tepide et frigide incipiūt seruire deo. sed paulatim ascendūt et augmentant̄ in seruitio dei et in seruoze spūs. hi ergo qui sunt nouissimi s̄ affectio nem cordialem efficiunt̄ primi per spūalem diligentiā et seruoze. **E**ri illi qui erant primi efficiunt̄ nouissimi per negligentīā et in deuotionez. **I**deo ap̄ls ad **R**hil. j. **O**ro vt charitas vestra magis ac magis abundet in scientia et in oi sensu. **I**deo dico vobis miraculum de sophia. cui tradebant clauem ecclesie **C**onstantinopo. et bob⁹ deficientib⁹ dedit herbam cū magna affectione cordis et seruoze spiritus. **I**deo completa ecclesia fuit inuenta scriptura in liminari dicte ecclesie de litteris aureis sophia me fecit. ecce quō totum opus fuit sibi attributū et non illis qui dederunt tot̄ milia floren. sed sine magno seruoze. **P**atet ergo quō intelligit̄. **E**runt nouissimi p̄mi. et primi nouissimi.

U De eadem dñica. Sermo q̄ntus.

Singulos denarios accipiētes murmurabāt **M**at. xx. Sermo noster erit de difficultate et subtilitate verbi p̄positi. **M**ateria p̄tentionis et deuotiōis pro p̄sonis deuotiō et bone instructionis pro oibus. sed primo salutetur virgo maria rē. **S**ingulos denarios rē. **P**ro declaratione difficultatis theologice tacte in verbo p̄posito oportet dicere p̄bolam euāgelij breuiē. q̄ intellect⁹ litteralis siue historialis est fundamentū intellectus spūalis. **D**icat̄ historia ad litteram de illis q̄ murmurabāt dicit̄ thema. **S**ingulos denarios accipiētes murmurabāt. **M**odo veniam⁹ ad difficultatē theologice. hec similitudo christi ostendit quō christus dat salariū glorie bonis p̄sonis et deuotis que laborāt diligenter in vinea ecclesie militantis p̄ bonam vitam. **M**odo ē difficultas in hoc q̄ dicit̄ **S**ingulos rē. **I**n q̄ apparet q̄ non dat nisi vnū denariū cuiuslibet et nunqd̄ p̄ tanto et tam longo seruitio non dat plus. **S**ecūda difficultas q̄ videt̄ q̄ omēs sint eq̄les in p̄mio glorie. **T**ertia difficultas est in hoc q̄ dicit̄ murmurabāt. s. vn⁹ de alio. et nunqd̄ in p̄adyso ē murmur vel inuidia. **H**as tres difficultates volo nūc declarare. **Q**uō ad primū cum dicit̄ **S**ingulos denarios accipiētes. **S**ciēdum ē q̄ iste denari⁹ que de⁹ dat bonis oparijs in fine diei mūdi. s. vite t̄pis ē p̄adysus siue gloria eterna. **H**ūc denariū dat de⁹ bonis oparijs religiosi q̄ diligēt laborauerūt in vinea religionis ecclesie. p̄sbyteris q̄ fidelit̄ laborauerūt in vinea ecclesie. et bonis laicis q̄ fidelit̄ laborauerunt in vinea christianitat̄ p̄ bonam vitam. **G**loria p̄adysi dicit̄ denari⁹. propter q̄tuor q̄ sunt in denario q̄ illā gloriā significāt. **P**rimū est scri

ptura. scdm est figura. tertiu est circularura. q̄tum est sonus. **Q**uō ad primū. **S**criptura que est in denario significat gloriā anime beate que statim q̄ intrat paradysum habet noticiā et scientiā clarā de oibus scripturis mundi. etiam si in hoc mūdo fuerit rusticus siue pastor rudis. et sicut scriptura est in vtrāq̄ pte denarij sic statim anima beata habet vtrāq̄ scientiā. s. de deo et de creaturis. q̄ subito aia habet scientiā de sancta trinitate de patre et filio et spiritu sancto. **I**tem ex alia parte videt̄ statim iūctiōnem hūanitatis christi cum diuinitate. **T**ūc dicit̄ aia. **N**unq̄ potui istud intelligere vsq̄ modo. videt̄ etiam christum in hostia p̄secrata sicut nos videmus imaginē nostrā in speculo quam nos non videm⁹ modo nisi per fidē. **T**ūc dicunt anime beate sicut audiuim⁹. s. predicare in mūdo sic vidimus in ciuitate dñi. **E**cce scriptura vnus partis denarij. **E**x alia parte aia habet scientiā creaturarū oium artium et scientiarum mūdi. etiam si sit anima vnus pueri vnus diei statim scit totam grāmaticā et logicā rē. plus q̄ aliquis phoz sciuit vnq̄. **S**cit oēs naturas et proprietates aialū aniū pisciū lapidum herbarū fructū et elementoz stellarū. cognoiscit omnes angelos et noia eoz et sanctorū. **G**rego. **Q**uid est qd̄ non videat qui vidētē oia videt. ergo benedictus ē ille qui studet in libro bone vite. **N**ulli vadunt ad studia diuersa. x. xij. vel xij. annis. et tamen parū acquirūt de scientiā. sed in paradyso subito habet. **P**atet ergo quō denari⁹ significat illam gloriā p̄pter scripturā vtriusq̄ partis. **A**uctas. **V**incenti dabo māna absconditum et dabo illi calculū candidū et in calculo nomen nouū scriptum qd̄ nemo scit nisi qui accipit **A**poē. ij. **M**ora vincenti. s. occasiōes mūdi inclinationes carnis et temptatiōes diaboli. **D**abo māna absconditū et significat delectatiōes glorie que nūc nobis abscondite sunt. sed dauid sensit q̄ dixit. **E**t magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timētib⁹ te. loquit̄ de timore filiali rē. **E**t dabo illi calculū. s. margaritā siue perlā p̄ciosā lucentē. i. scientiā clarā absq̄ obscuritate aliq̄. **E**t in calculo nomen nouū scriptum. s. sciam oium sciarū. **S**ecundo q̄tum ad figurā imaginis que est in denario significat gloriā corpis quam habebit in die iudicij. quia sicut corpora laborauerūt simul cū aiaibus in vinea christi in bonis opibus. ita non solum aie sed etiā corpi vult dare gloriā. p̄pter h̄ iudicio generali resurgent oia corpa vt recipiāt claritatē. **Q**ualis gloriā erit et q̄lis delectatiō q̄ gloriā aie redūdabit in corpus. **I**tem imago regis que ē in denario habet coronā in capite cū quattuor lilij que significāt quattuor dotes corporis gloriofi. s. p̄ma erit impassibilitas. modo modica spina siue lapis nos cruciat. sed tūc cor-

pus erit impassibile sine aliqua passioe quia nec ignis nec aqua etc. Secunda erit claritas. modo vnus est niger alius albus etc. sed tunc iusti fulgebunt sicut sol. imo plus. Tertia erit agilitas. modo habemus corpora grauius. quia vix possumus nos portare. sed tunc erunt leuia ad instar mentis que subito etc. Quarta erit subtilitas. modo leuiter impedimur ne transeamus. sed tunc a nullo poterimus retineri quando transeamus quocumque voluerimus ire. Ecce quid significat imago regis cum corona in denario Ideo dixit dauid in persona christi resurgentis. Resloruit caro mea. Idem erit de nobis in resurrectione generali. Iohannes apostolus. Nostra puerfatio in celis est. scilicet quantum ad gloriam animarum. Vnde et saluatore expectamus dominum nostrum iesum christum qui reformauit corpus humilitatis nostre figura tum corpori claritatis sue etc. ad philippum. iij. Tertio quantum ad circulatoriam siue rotunditatem que est sine principio et sine fine in denario que significat perpetuitatem glorie. quia illa gloria non dat ad dies mensum siue ad annus sed impetuum. In hoc mundo seruiunt serui et ancille ad certum tempus pro certo salario. non sic deus. sed vult quod homo seruiat ei de tota vita sua et ipse dat salarii glorie eternitatis. Iohannes dicit christus in die iudicii. Ibi sunt hi in supplicium eternum. iusti autem in vitam eternam. Mat. xxv. Quarto quantum ad sonum denarii. denarius significat officium quod erit in gloria. non quod ibi erit officium sartorum pellificum et sic de aliis. sed solum erit ibi officium ecclesiasticorum. scilicet laudare deum sine tedio et ipsum benedicere. Dauid. Beati qui habitant in domo tua domine. in secula seculorum laudabunt te. Ex his quattuor gloria paradisi dicitur denarius. Etiam ad secundam difficultatem cum dicitur singulos denarios accipientes. videtur ergo quod omnes sint equales in premio glorie. maxime quod dicit euangelium. hi nouissimi vna hora fecerunt et pares illos nobis fecisti. Rursus et dico quod in gloria non sunt equales. imo est ibi magna differentia et diuersitas. Vnde christus dixit de iohanne. Inter natos mulierum non surrexit maior iohanne baptista. Qui autem minor est in regno celorum maior est illo. Mat. xj. Ex quibus verbis patet quod non omnes sunt ibi equales. imo alii qui sunt ibi minores alii maiores. Quare ergo dicitur singulos denarios accipientes. Pro huius verbi declaratione nota quod licet sol equaliter tangat omnes sibi presentes non tamen equaliter omnes sentiunt eius calorem. quod non sunt omnes equales in complexione ne equaliter induti. nec equaliter iuuenes vel senes. ita est in paradiso. quod licet omnes habeant eundem denarium glorie. non tamen sunt equales omnes beati imo sicut in hoc mundo cum minori vel maiori diligentia et charitate seruiunt christo. sic habent minorem vel maiorem gloriam in paradiso. Sol enim iusticie christus deus noster. equaliter tangit omnes sed ipsi non sunt equaliter beati. Sicut luna et omnes

stelle recipiunt claritatem a sole. sed ut clare patet ad oculum non omnes equaliter illuminant. quia plus recipit luna de claritate solis quam alie stelle et sic de aliis. sicut quod diuersae conditiones et proprietates stellarum sunt. ita de sole iusticie et de sanctis. quia non sunt omnes equales in meritis. ideo nec in gloria. idem dicit apostolus. Stella differt a stella in claritate. sic et resurrectio mortuorum. sicut ad Cor. xv. Nota aliam similitudinem de rege plures filios habente. quorum vnus est paruus quinquaginta annorum. alius decem alius duodecim. alii sunt magni quos rex induit omnes de eodem panno precioso de auro. Certum est quod plus ponit de panno in veste filii maioris quam minoris. tamen omnes sunt contenti de suis vestibus. nec vellent permutare licet plus de panno sit in vna quam in alia. Idem de veste glorie. Quidam sancti sunt minores quamdam maiores. quos omnes deus induit de eadem pecia panni preciosissimi glorie sed vnus habet plus quam alii sicut in quibus habuit hic maiorem charitatem melioremque voluntatem. non credatis quod est maior in genere vel scientia vel diuitiis vel potentia sit maior in gloria. sed qui fuerit maior in charitate dei et proximi. Aug. Maior charitas melioremque voluntas auget meritum. Etiam ad tertiam difficultatem cum dicitur et murmurabant. An in celo vnus murmurat pro alio. Rursus quod non quia inter eos nulla est inuidia sed amor et pietas quare ergo dicitur thema. Singulos denarios accipientes murmurabant. Pro cuius declaratione sciendum quod murmuratio est secreta locutio que fit contra aliquem duplici ratione. vel ex indignatione vel ex admiratione. Ex indignatione murmurat quicquid quando precipit alicui aliquid de quo reputas se iniuratum murmurat. vel ex admiratione sicut quando dicitur de aliquo. Benedictus deus et quod ascendit in magno honore vel dignitate vel diuitiis. non est diu quod erat pauper. Prima murmuratio est peccatum. Secunda non. De ista murmurati distinctione Augetas de iudeis pro christum murmurantibus. Quidam ex admiratione dixerunt pro certo hic homo bonus est multa bona opera facit et multa mirabilia pro certo sanctus homo debet esse. Sed alii ut pharisei murmurabant ex indignatione dei quod habebat spiritum familiarem virtute cuius eiciebat demonia etc. Augetas. Murmur multus de eo erat in populo. Et distinguit. Quidam enim dicebant quia bonus est. alii autem dicebant non. sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum Ioh. viij. Nemo rursus ad difficultatem. In hoc mundo est murmur ex indignatione propter inuidiam. Sed illi de quibus dicit euangelista. Singulos denarios accipientes murmurabant. hec murmuratio est mala. pro qua dicit scriptura. Dia facite sine murmuratiōib⁹ ad philippum. ij. et Sap. j. Custodite vos a murmuratiōe que nihil prodest. In paradiso autem non est murmur ex indignatione sed ex admiratione quoniam beati vident aliquem qui mo-

Multi sunt vocati pauci & electi. Dico secundum quod verbum thematis habet difficultatem per argumentationem naturalem. Dicit thema. Multi sunt &c. Modus est ratio naturalis. difficultas de claritate per regulas philosophice dicentem. Quilibet res operatur naturaliter per suam virtutem & perfectionem. & licet regula sit clara tamen ad magis declarandum duo duas similitudines. Prima in sole qui habet plus de claritate ideo plus illuminat. Secunda in igne qui habet virtutem calefactivam & illuminativam. quare quanto maior est ignis tanto magis calefacit & illuminat. modo cum deus sit infinite potentie & virtutis & misericors. David. Apud dominum misericordia & clemens apud eum redemptio peccatorum. Item misericors & misericors dominus. patiens & multum misericors. psalmus. cxliij. Cum ergo quilibet res operetur naturaliter secundum suam virtutem &c. Cum ergo deus sit infinite misericordie. debet saluare animas infinite. Quomodo ergo sunt multi vocati pauci & electi cum deberet esse infiniti. Pro ratione notandum quod deus est infinite misericordie pietatis & bonitatis. & ut omnes saluarent fecit quicquid debuit facere & potuit etiam infinite. Quare ergo non omnes saluatur. quia non omnes volunt saluari. imo pauci sunt qui volunt recipere suam saluationem. Nota similitudinem de rege qui abundantissime soluit precium redemptionis per captiuos qui erant in barbarie & parauit naues & galeas ut possint ad patriam suam redire. qui tamen volebant inde exire. sic in proposito dominus iesus christus abundantissime soluit precium redemptionis per omnes homines. etiam si essent infiniti homines. & parauit naues. scilicet innocentie baptismalis. penitentie sacramentalis. obediencie generalis. Sed gentes nolunt exire de captiuitate. quoniam iudei nolunt exire de carcere moysi. nec agerent de carcere machometi. nec superbi de carcere superbie & sic de alijs. Sed si non saluanti est culpa gentium sed non dei. quia non vult cogere liberum arbitrium sed inducit & consulit. hoc bonum & acceptum coram saluatore nostro deo qui vult omnes homines saluos fieri & ad agnitionem veritatis venire qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. i. ad Timotheum. ij. Dico tertio quod verbum thematis habet difficultatem per predestinationem eternalem. Regula est theologorum quod diuina predestinatio est fundamentum & primum principium saluationis hominum in tantum quod nullus potest saluari nisi eternaliter fuerit predestinatus. Si ergo pauci sunt illi qui saluatur. oportet etiam dicere quod pauci sunt predestinati. si ergo deus predestinauit paucos quare non predestinauit multos aut omnes. an quod enim fuissent peccata iam de paucos elegit. Quod autem predestinatio sit fundamentum saluationis. Autoritas. Quos predestinauit. glossa eternaliter hos & vocauit. scilicet per predicationes suas. scilicet apostolorum & aliorum. & quos vocauit hos & iustificauit scilicet per penitentiam. quos autem iustificauit il-

los & magnificauit. scilicet per saluationem ad Romanos. vij. Item alta autoritas. Elegit nos ante mundi constitutionem. ut essemus sancti & imaculati in conspectu eius in charitate qui predestinauit nos in adoptionem filiorum ad Ephesios. i. Quare ergo deus non elegit seu predestinauit omnes. videtur quod non fuerit liberalis in eligendo seu predestinando. Modus quia ista materia est multum subtilis oportet respondere per unam similitudinem talem. Semel in quadam ciuitate fuit inuenta vna magna congregatio seu multitudo latronum qui per curiam capti & sententiati omnes ducebantur ad furcam. et dum irent rex intrauit per ciuitatem. qui videns eos dixit. Quid est hoc. & fuit sibi dictum quod omnes erant latrones iam ad suspendium sententiati. Rex autem respiciens eos pepercit aliquibus de illis et recepit illos in suos. deinde fuit supplicatum regi quod parceret etiam alijs. Respondit rex quod ipsos non traheret ad se sicut alios receperat sed placeret sibi quod essent soluti & si vellent fugere fugerent. Qui soluti noluerunt fugere & ideo fuerunt suspensi. Sic in proposito sciatis quod quicquid in hoc mundo euenit & quecumque eueniunt omnia presentia deo fuerunt. nec in aliquo euentu creuit sua sententia quare suauitabilis est. & videbat quod omnes humane creature naturaliter ibant ad furcam inferni quia naturaliter nullus ibat ad paradysum. de quibus elegit aliquos ad se trahendo eos & hos predestinauit. Si dicatur & quare non elegit alios. iniuria fecit illis ut videtur. responsio. non est verum. si cut nec rex fecit iniuriam latronibus quos non recepit ad se. imo fecit eis gratias soluendo vincula ut fugerent si vellent. Ita deus de multitudine hominum & mulierum humane nature elegit illos quos sibi placuit & soluit vincula aliorum per liberum arbitrium. quia si volunt fugere vitia & peccata possunt fugere. ideo si damnantur est ex culpa eorum. ideo multi sunt vocati pauci & electi. Sed quilibet bonus christianus debet facere conatum quod sit de electis & facere suum conatum ut saluetur. Ideo dicit petrus apostolus. Fratres satagite ut per bona opera certam vestram uocationem & electionem faciat. i. per. i.

De eadem dominica. Sermo. vij.

Quid hic statis tota die ociosi. Matth. xx. Thema dat mihi motiuum predicandi contra unum defectum seu vitium quod non cognoscit tamen est causa multorum. scilicet vitium ociositatis. sed primo saluetur virgo maria. Quid hic statis. Thema est verbum christi reprehensiuum dicentis. Quid hic statis &c. Multe persone sunt in hoc mundo decepte ex ignorantia. quia nesciunt quid est ociositas propter quod illi qui multotiens laborant iudicantur ociosi. & illi qui sunt ociosi iudicantur diligentes. Bern. Ociosus est non tamen qui nihil operatur. sed

Dñica in Septuagesima

ociosus est q̄ p̄tinue laborādo nihil tandē inde lucrat. Ex q̄ verbo patet q̄ non solū qui nihil facit est ociosus sed etiam q̄ inutilit̄ opat̄ et in sero nullum lucrū portat ad domū iudicat̄ ociosus. Unde s̄m lucrū q̄ homo facit ociosus vel diligens iudicat̄. verbi gr̄a. Si quis laborauit tota die inutilit̄ et nullū lucrū portat de sero ad domū talis iudicat̄ ociosus ab vxore et ab oib⁹ de domo. Ali⁹ q̄ tota die sedit vt sutor vel scriptor tamē in sero portat lucrū. talis non iudicat̄ ociosus sed diligens. Sic etiā spūalit̄. qm̄ ille q̄ pro lucro tpali acquirēdo laborat p̄ terram et p̄ mare tam de die q̄ de nocte et p̄gregat multa bona talis dicit̄ diligens. sed in sero mortis qm̄ veniet ad iudiciū et christus sibi dicit. Quid es lucrat⁹ et nihil portabit. quia oēs labores tpales h̄ manebunt. De q̄ ergo viues dicit christus qz nullū bonū meritorū nec bonoz operū portat. **3°** Remittit vt paup̄ ad hospitale miseroz. s. ad infernum. Illi autem q̄ laborāt in opib⁹ spūalib⁹. i. e. iunando. orando. missas audiēdo. ecclesias visitando. p̄fitent̄. cōmunicāt. tales iudicant̄ ociosi a p̄sonis carnalib⁹ et mūdānis dicēdo. Melius esset q̄ iretis fodere vel filare et h̄mōi. **Recepti estis qm̄ tales in sero mortis qm̄ venient ad domū p̄adyli portabūt manus et bursas p̄scientie plenas thesauro meritorū. et poterūt dicere christo. Dñe qnq; talenta tradidisti mihi. ecce alia qnq; sup̄lucrat⁹ suz et c.** **Mat. xxv.** Quinq; talenta. i. qnq; sensus corpales ex q̄bus lucrantur alia qnq; s. oculis peccata stendo. aurib⁹ missas audiēdo et sermones. odoratu delicias despiciēdo. gustu ieiunādo. tactu corpus affligēdo. Cui dicit christ⁹. Euge serue bone et fidelis. qz in pauca fuisti fidelis. supra multa te p̄stituiam. intra in gaudiū dñi tui **Mat. xxv.** De p̄sona autē q̄ fideliter laborat i opib⁹ spūalib⁹ dicit scriptura sancta. Considerauit semitas dom⁹ sue. et panē ociosa non comedit **Prou. vl.** Sed illi q̄ sunt negligentes in opibus spūalib⁹ et ociosi dure rephendunt a christo di. Quid hic statis et c. Est autē ocium rephensibile qz est p̄ virtuales opationē Ideo dicit. Quid hic statis ociosi. p̄tra terrenalē habitationē. ideo dicit. Quid hic statis et c. **De primo q̄ peccatū ociositatis est p̄tra virtuales opationē. iō rephēdēdo dicit. Quid stat⁹ ociosi cum deberetis opari virtualit̄ et meritorie. In sacra scriptura qm̄ aliquis reprehendit̄ quia facit contra virtuales opationē cōiter reprehenditur per quid. vt patz p̄t legitur. **Mat. xxvj.** Qm̄ magdalena vidit christū fatigatū ex labore et ipsa ad ipsum p̄fortandū et refrigerandū vngxit eum vnguēto. de quo iudas et alij discipuli murmurauerūt p̄tra illud opus virtuosum magdalene. quos christus rephendit di. Quid molesti estis huic mulieri **Mat. xxvj.** Ita etiam h̄ christus rephēdit ociosos di. Quid hic statis**

ociosi. qm̄ deus dedit nobis corpus locum tempus vt opemur meritorie hic de quo viuam⁹ in alio mūdo. **Nota** hic secretum theologie. Angeli mali statim post peccatū fuerunt a deo p̄demnati irremocabilit̄ et sine repatione intm̄ q̄ passio christi nihil p̄fecit eis. sed nos expectat misericorditer per annū vel p̄. x. vel. xij. vel. xx. et vltra ad penitentiā. **Sed** quare facit nobis istam gratiam et non angelis creaturis tam excellentissimis. quia nos habem⁹ in quo possum⁹ penitentiam facere. s. corpus siue carnez qd̄ non habent angeli nec anime sepeate a corpib⁹. ideo multum sumus rephensibiles si non facim⁹ fructus penitentie in agro corpis semiendo. **Primo** p̄cepta. tiones deuotas in capite. fletus in oculis p̄ peccatis. in ore oratiōes deuotas seu humiles. in manibus largitiōes elemosynarū. in pedib⁹ p̄grinationes. in toto corpore p̄niales affectiōes. p̄p̄ quod ociosis dicit christus. Quid statis ociosi. patet ergo quōd hoc vitium ociositatis est contra virtuales opationem. **Nota** hic similitudinē d̄ illo qui non habet agrum neq; vineam in q̄bus possit laborare vt p̄uideat. vxori et filijs. qd̄ autē dens homo diues cōmittit sibi possessiōes cum agris et vineis oliuetis et arborib⁹ vt opetur et viuat inde. si forte ille est ociosus quia nō curat laborare i predictis sed vadit per tabernas ludos lupanaria et nihil facit. nunqd̄ talis est dign⁹ reprehensione di. Quid hic statis ociosi. In hac reprehensione sum⁹ oēs nos qui nihil habemus. quibus dedit deus agrū p̄p̄ corpus ad laborandū meritorie. **Secū. iij.** Formauit de⁹ hominem de limo terre et c. **Dedit** nobis vineas. s. ecclesias in quibus fit vinū preciosum. de q̄ dānati si possent habere vnam guttam cū vera cōtritione saluarent̄. **Isto** modo inebriatur aia de gloria dei per auditum verbi dei. **Sed** sunt multi miseri qui non curant preparare agrum corporis imo sunt ad instar terre inculte. ideo sunt ibi m̄te male herbe et spine pctōz vbi abscondunt̄ bestie venenose veneno luxurie gula et c. non curāt de vineis ecclesiarū quia nolunt audire missas. nec sermones et c. p̄pter hoc dicit scriptura **Pro uerb. xij.** Qui opatur terram suam saturabitur panibus. qui autem sectatur ocium. stultissimus est. **Et** loquit̄ de diligenti et ocioso. **De** diligenti autem dicit. Qui operat̄ terram suā saturabitur panibus. s. angeloz. de quo **Lu. xiiij.** Beatus qui manducabit panem in regno dei. de q̄ si possemus nos habere modo vnam micam sufficeret nobis pro centum annis vel mille ad vitaz **De** ocioso nō dicit. Qui sectat̄ ocium stultissimus est. **Nota** tres gradus stulticie. **Primus** gradus est. **Stultus** qui p̄mittit perdere preciosuz thesaurum meritorū. **Secū. d.** stultior qm̄ p̄dit premiū glorie. **Tertius** stultissim⁹ est qm̄ videt penas inferni sibi paratas et non curat ipsas vi-

tare vel fugere cum eas potest per penam euade-
re. quia peccator qui sine penitentia inuenit qua-
do moritur statim in inferno projicitur. **D**ico
scdo qd vitium ociositatis est contra terrenale ha-
bitationem. ideo dicit. Quid hic statis ociosi. s.
in loco huius mundi. **Q**uoniam fit aliquid contra comu-
nitatem loci solet homo reprehendi per hic dice-
do. hic homo facit etc. **U**t si aliquis vellet face-
re aliquam imudiciam in camera regis vel in ec-
clesia reprehenderet per hic. et nunquid hic etc.
Isto modo **E**saías ppheta reprehendit vitium di.
Quid tu hic aut quasi quis hic. **S**ubdit. **E**xpel-
lam te de statione tua et de ministerio tuo depo-
nam te **E**sa. xxij. **H**oc modo christus reprehendit
ociosos di. Quid hic statis ociosi. **I**n qd ostē-
ditur qd vitium ociositatis est contra terrenales
habitationē. **S**icut si in optimo horto hortulanus
sustineret arborem aliquam infructuosam et ste-
rilem. diceretur sibi a dño. vt quid terram occu-
pat. **S**ic in optimo horto ecclesie plantantur ho-
mines velut arbores in baptismo. quas christus
rigat sanguine proprio. quia alias aqua nullam ha-
beret virtutem nec efficaciam. **S**ed quare plan-
tantur. nonne vt faciant fructum virtuosum bo-
norum operum meritoꝝ. de quibus dicit christus
Ego elegi vos et posui vos vt eatis et fructum af-
feratis et fructus vester maneat **J**oh. xv. **N**ota
posui vos. s. in horto ecclesie. vt eatis. s. p opera
virtutum in vitam eternam.

Dñica in Sexagesima. Sermo. j.

Semen est verbum

Semen est verbum dei. Verbum istud habet textualiter
Lu. viij. et officiat in euangelio curren-
tis dñice. **I**n presenti sermone intendo vob de-
clarare virtutes edificatiuas quas habet vobis
dei. sed primo salutem virgo maria etc. **E**x pui-
dentia et ordinatiōe spūs sancti est talis ordina-
tio. qd res diuine ponunt in sacra scriptura sub
figuris parabolis vel similitudinibus. et hoc du-
plici ratione. **P**rima ratio sumit ex augmenta-
tione meritoꝝ. **S**ecunda ex multiplicatiōe secretōꝝ
De prima quia si veritates diuine clare ponere-
tur in scriptura non esset tantus labor in studen-
do et inquirendo veritates. sed quia ponunt in fi-
guris. ideo oportet nos laborare vt inueniamus
thesaurum sapientie quasi fodiendo. ideo inter alia
magna merita est meritum magnū scrutari scri-
pturas. ideo dauid in ps. cxvij. **B**eati qui scru-
tantur testimonia eius in toto corde exquirunt
eum. **B**eati. s. hic per gratiam et in futuro p glo-
riam. **Q**ui scrutantur testimonia eius que in figu-
ris ponunt vt sint abscondita indignis et inuocor-
tis et negligentibus quia si clare ponerent non esset
ibi meritum. **S**ecunda ratio est ex multiplicatiōe
secretōꝝ. ideo qd sunt figure parabole et similitu-
dines tot sunt secreta. **D**ñi dauid in psona dei di.

Atendite popule meus legem meam inclinate
aurem vestram in verba oris mei. **A**periam in pa-
rabolis os meum loquar propositiones ab initio
ps. lxxvij. **N**ota attendite. i. intendite popule me-
us. le. me. inclinate aurem vestram in verba oris mei
Ecce prima ratio. **S**ecunda aperiā in parabolis os
scz scripturam sanctam. **I**deo ex dictis ratiōi-
bus virtus verbi dei dicitur in themate per simi-
litudinē seminis. **D**e semine enī verbi dei inue-
nitur clare in sacra scriptura qd verbum dei ha-
bet septem virtutes seu efficacias que omnes po-
nuntur sub aliqua figura vel similitudine. **E**t

Primo est semen in baptismali generatione.

Secundo est gladius in penitentiā absolutiōe.

Tertio est clavis in sacramentali psecratione.

Quarto est tyriaca in corpali refectione.

Quinto est unguentū in fraternali correctione.

Sexto est lumen in doctrinali p̄dicatione.

Septimo est cibus in spūali oratione

Et de prima virtute loquitur thema. **S**emen est
verbum dei. **D**ico ergo primo qd verbum dei
est semen in baptismali generatione. **N**am tanta
est virtus et efficacia verbi dei qd d filio hominis
facit filium dei. **M**agna virtute haberet verbū
qd lapidem vel lignū puerteret in aux vel aquā
in oleum. **M**aior ē virtus verbi qd de filio homi-
nis et diaboli facit filiū dei. et hoc fit in baptismo
qd sacerdos infundēdo aquam dicit. **E**go te ba-
ptizo in nomine patris et filij et spūs sancti amen. tūc
creatura efficitur filius vel filia dei. **B**aptismus
enī omnia peccata tollit. vt dicit sanctus **T**ho.
iij. parte. q. lxxix. arti. j. **F**im illud **E**zech. xxxvj.
Effundam super vos aquam mūdā et mūdabi-
mini ab omnibus iniquitatibus vestris. **U**n **A**ug.
dicit in libro d baptismo paruulōꝝ. **G**enerāte car-
ne nūmodo trahitur peccatū originale. regene-
rante autem spiritu non solum originale sed eti-
am voluntariōꝝ fit remissio peccatōꝝ. **S**ic igi-
tū in baptismo fit quis filius dei qd est maioris di-
gnitatis qd si efficeret filius regis vel impatoris
sic enim verbum dei est semen. **N**am sicut vir d
vtero vxoris generat filios. ita christus de spon-
sa sua. s. ecclesia qui per os sacerdotis mittit se-
men suū. s. verbum formale in fontē quasi in vē-
trem virginis sponse. et sic geuerant hoies in fili-
os dei. **D**icit enim **A**ug. **A**ccedit verbum ad ele-
mentum et fit sacramentū. **I**deo **A**ug. super io-
hannē dicit. **Q**ue ē tanta vis aque vt corp⁹ tan-
gat et cor abluat. **E**t **B**eda dicit. qd dñs tactu sue
mūdissime carnis vim regeneratiuā p̄tulit aq̄s.
et ideo dicitur. volūtarie genuit nos verbo veri-
tatis vt similitū aliqd creature ei⁹ **J**aco. j. **P**ro
dictoꝝ intelligentia **N**ota qd multi sunt bap-
tismi effectus. vt dicit sanctus **T**ho. iij. parte. q.
lxxix. in multis articulis. per baptismū enī aliqd
psequitur gratiam et virtutes. quia vt dicit **A**u-
gusti. in libro de baptismo paruulōꝝ. et habetur